

Feest voor het dak werd feest van vertrouwen

De succesvolle inzamelingsactie van de SNVP voor het nieuwe rieten dak van de Noorder Poort, werd op zondag 24 februari feestelijk afgesloten. Jiun, roshi kreeg een enorme cheque, er klonk prachtige muziek, en het Japanse maal was om te smullen!

Terwijl op zaterdagmiddag in Amsterdam inkopen werden gedaan voor het Japanse maal, de eetzaal werd omgetoverd tot concertruimte en eetkamers overal werden ingericht, arriveerden de eerste gasten al op de Noorder Poort. Zondag was het meteen echt feest! De andere gasten stroomden toe, oude bekenden begroetten elkaar. Ook de rietdekkers waren van de partij. Een groepje Spaanse Sangha-leden, speciaal overgevlogen om tijdens het rietdekken een weekje te helpen, was helaas al naar huis. Het concert dat op het programma stond – een initiatief van zanger Herman van Doorn - overtrof de toch al hooggespannen verwachtingen. De geheimzinnige componist Schimscheymer, over wie zoveel gespeculeerd was, bleek een van de musici zelf! Prachtige stemmen hoorden we, in vele nuances en heel intens gebracht. Behalve de piano mengde ook een saxofoon zich in het klankspel van de zangersgroep Elysium.

Het grote moment kwam toen Modena de cheque met het streefbedrag van € 37.500,- aan Jiun roshi overhandigde. In werkelijkheid was er zelfs meer gedoneerd, te weten: € 42.000,-. Daarom is de opbrengst niet alleen groot genoeg om de kosten van het rietdekken te betalen, maar ook om nog te kunnen bijdragen aan het vergroten van de zolder.

Daarna was het tijd voor de Japanse lunch, met saké. Niet in stilte zoals gewoonlijk, want daarvoor hadden oude en nieuwe vrienden te veel te bespreken. Hulde aan kok Ciska Matthes, die de gasten bij het dessertbuffet zelfs liet proeven van (een replica van) het nieuwe rieten dak!

Het was heel bijzonder om een fondswervingsactie zo feestelijk af te sluiten. Niemand had het zo bedacht, het feest ontstond vanzelf doordat de één met dit en de ander met dat aanbod kwam. Van harte onderschrijf ik Modena's woorden: door deze actie is ons vertrouwen gegroeid!

Mariëtte Oostindiën

> Uitgave
Stichting Vrienden van de Noorder Poort.
Adres: Butenweg 1, 8351 GC, Wapserveen
Tel: (+31) 0521 321204 Fax: (+31) 0521 321412
Postadres en Secretariaat: Sleutelsteeg 2A, 1381 CJ, Weesp
e-mail: svnp@zeninstitute.org
SVNP acceptgiro-adres: Lhee 26, 7991 PG, Dwingeloo

Postbank: 4563461
IBAN: NL34 PSTB 0004 5634 61 BIC: PSTBNL21
Vermeld bij overmakingen altijd duidelijk uw naam, en of het gaat om het worden van begunstiger of dat het een donatie, schenking of andere gift betreft.

> Lezersbijdragen
De redactie heeft het recht ingezonden brieven in te korten of niet te plaatsen. Uiterste inleverdatum kopij voor de volgende vriendenbrief: 1 december 2008.

> Colofon
Redactie: Greetje Modena Rouw, Moniek de Blij en Mineke van Sloten
Vormgeving: Lots Of grafisch ontwerp
Verder werkten mee: Marriëtte Oostindiën, Jeroen Veenbos, Jishin Hendriks en Maja Blauw
Drukwerk: Loodswerk
Verzending: Mary Rouw

> Begunstiger worden en de vriendenbrief ontvangen?
Begunstiger worden en de halfjaarlijkse vriendenbrief ontvangen kan door jaarlijks minimaal 15 euro over te maken naar girorekening 4563461, t.n.v. Stichting Vrienden van de Noorder Poort, Lhee 26, 7991 PG, Dwingeloo. U kunt natuurlijk ook een hoger bedrag overmaken. Door overmaking van een eenmalige bijdrage van 400 euro bent u begunstiger voor het leven.



Jiun roshi toont met blijdschap de cheque die de SNVP haar overhandigde.



Vrienden van de Noorder Poort

10 | 2008 Halfjaarlijkse vriendenbrief voor begunstigers van de Stichting Vrienden van de Noorder Poort

Kunstenares Marjita Timmer maakte kaartensets voor de Noorder Poort

Schilderen vanuit het nulpunt



Marjita Timmer was al vele jaren kunstenaar, zoekend naar zichzelf en naar de kunst, toen ze zo'n tien jaar geleden in aanraking kwam met zen. Aan de Vriendenbrief vertelt de schilderes van de kaarten over de bijzondere weg die zij sindsdien heeft afgelegd. 'Je moet de bereidheid hebben steeds weer verder te gaan als iemand die het niet weet.'

De normen die heersten op de kunstacademie waarop ze zat, pasten niet bij haar, vertelt Marja Marjita Timmer, voormalig unsui (non). 'Het shockerende, het lelijke om het lelijke... Ik voelde me eenzaam en doemdenkerig,' zegt ze. 'Schilderen was noodzakelijk om me te uiten, maar het was niet leuk.' Haar schilderijen gingen vaak over breuken, isolement en eenzaamheid. 'Ze waren als een spiegel van mijn innerlijk,' vertelt ze. 'Ik was op zoek naar "meer" in mijn kunst en mijn leven, maar kon het nog niet vinden.' In haar woonplaats Zwolle ging ze naar de zengroep van Ben Oosterman. 'Ben nam ons wel eens mee naar de Noorder Poort voor een zitdag, zo kwam ik met het zencentrum in aanraking. Al na een jaar besloot ik dat ik wilde intreden als unsui.'

In Zwolle stapte ze op de fiets en ze reed naar de Noorder Poort in Wapserveen. 'Ik kwam daar aan met lang haar, een rugzak en wat kleren,' vertelt ze lachend. 'De rest van mijn spullen had ik weggedaan. Het was heel erg bevrijdend om alles achter te laten.'

Behalve haar spullen liet ze ook het kunstenaarschap achter. Als novice en anderhalf jaar later als unsui, was er lange tijd geen ruimte om met kunst bezig te zijn. Marjita: 'Die uitweg sloot Jiun, roshi bewust voor mij af. Ik had daar eigenlijk geen moeite mee. Het was prima om me alleen met zen bezig te houden.'

Springende gedachten

Tijdens haar zentraining deed Marjita mee aan een poëzie-workshop. Kunstenaar Alvaro Cardona-Hine kwam speciaal vanuit New Mexico naar Wapserveen om de workshop te geven. 'Ik vond het geweldig!' aldus Marjita. 'Alvaro leerde me dat ik mijn gedachten kon laten springen en er vorm aan kon geven. Ik noem maar even wat: "Een mus vliegt buiten / Mijn moeder in een badpak in zee." Het was een heel intuïtieve manier van omgaan met kunst, en dat sprak me erg aan.' Alvaro nodigde haar uit om een maand bij hem in New Mexico te komen schilderen. 'Ik vroeg Jiun, roshi of dat mocht, en toen ben ik gegaan. Ik kwam met dertig schilderijen terug.'

Zoektocht

Alvaro, behalve kunstenaar ook osho (zenleraar), bleek haar grote inspirator. 'Hij was voor mij een definitieve breuk met mijn academietijd. Van Alvaro leerde ik dat je vanuit vrijheid kunst kunt maken, minder restrictief. Ik kon weer als een kind spelen met dingen en kreeg opnieuw plezier in het schilderen.' Na haar terugkomst in Nederland ging Marjita weer op in de cadans van het leven op de Noorder Poort. 'De zentraining veranderde me erg,' vertelt ze. 'Ik ging op een heel andere manier tegen dingen aan kijken. Je moet de bereidheid hebben steeds verder te gaan als iemand die het niet weet. Ik hoop dat ik die zoektocht blijf volgen. Zoeken op zich is heel interessant.' Na vijf jaar verliet ze de Noorder Poort, ook omdat het kunstenaarsbloed weer begon te stromen. 'Ik heb het heel moeilijk gehad met het besluit om met de training te stoppen. Ik had daar mijn hart weer gevonden. Er was iets open gegaan wat daarvoor gesloten was.' Toch gelooft ze dat het zo heeft moeten zijn. 'Dat is mijn weg geweest.'

Nulpunt

Hoewel haar schilderijen een sterk Boeddhistisch thema hebben, betekent dat niet automatisch dat het ook Boeddhistische kunst is, zegt Marjita. 'Het is interessant je af te vragen wat Boeddhistische kunst is. Zelf zie ik daarbij Tanga's voor me, de doeken waarop in illustratieve vorm het leven van Boeddha wordt verteld. Hoewel ik ze wel mooi vind, heb ik er niet veel mee. Het klopt voor mij meer om als Boeddhist uiting te geven aan mijn ervaringen met mijn westerse achtergrond.'

Behalve de afbeelding op het doek, is voor Marjita vooral de manier waarop een schilderij ontstaat belangrijk. 'Ik schilder zoals ik met koans bezig ben: ik zit in de zendo en probeer een oplossing te vinden. Wachten totdat het moment daar is, iets dwingen kan ik niet...' Na een korte pauze vervolgt ze: 'Ik kan steeds naar mijn atelier gaan, zoals ik steeds naar de zendo ga, maar ik kan nooit van tevoren zeggen dat ik iets ga oplossen. Het moment dat je koan zich manifesteert, zo wil ik ook schilderen. Vanuit die vrijheid. Steeds beginnen op dat nulpunt.'

Maja Blauw

Op zondag 25 mei 2008 overhandigde de stichting Vrienden van de Noorder Poort duizend kaartensets aan Jiun Hogen roshi. De mapjes, ieder bestaande uit zes kaarten met envelop en een boekenlegger, zijn een nieuwe actie ter ondersteuning van het zencentrum en zijn te koop op de Noorder Poort. Ze vormen een antwoord op het verzoek van de Sangha om iets tastbaars van de Noorder Poort mee naar huis te kunnen nemen. Op de kaarten zijn in totaal zeven verschillende schilderijen te zien, gemaakt door kunstenaar en voormalig unsui Marja Marjita Timmer.

Een boek over het belang van inkeren in stilte

‘Boeddha ben je zelf’

Gesshin Prabhava Dharma zenji leefde volkomen wakker en aanwezig. Haar stralende helderheid was niet alleen merkbaar in hoe ze zat, liep en thee dronk, maar ook in haar woorden. ‘Ook jij bent Boeddha!’ zei ze tegen de mensen om haar heen, hen aansporend die helderheid voor zichzelf te realiseren.

Het boek dat Gesshin Prabhava Dharma zenji schreef, 'Boeddha ben je zelf', is een verzameling van zes teisho (toespraken gedaan tijdens sesshins of zenretraites) en acht toespraken die zij gaf tijdens conferenties en yogaretraites. De Amerikaans-Duitse zenmeesteres uit de Rinzai-traditie spreekt over de essentie van de werkelijkheid en de betekenis daarvan voor onze manier van leven. Zij doet dat niet alleen aan de hand van

woorden van Boeddha (soetra's) en Jezus (het evangelie van Thomas), maar maakt ook gebruik van zenraadsels (koans) en gedichten en benut haar eigen levenservaring. Op veel verschillende manieren wijst ze op het grote belang van naar binnen inkeren in stilte, om vanuit deze eigen ervaring te kunnen beseffen dat alles met elkaar verbonden is en dat er geen vaste grond is voor welk standpunt dan ook. Door de levendige directheid van haar schrijfstijl, gecombineerd met persoonlijke verhalen en haar vermogen indringende vragen op humoristische wijze te benaderen, maakt zij zen toegankelijk. Ze brengt de waarde van zen over voor ieders leven en nodigt uit tot reflectie. De foto's in het midden van het boek laten haar zien temidden van de mensen met wie zij leefde. In een uitgebreid voorwoord beschrijft haar opvolgster Jiun Hogen roshi leven en werk van Prabhava Dharma zenji met aansprekende persoonlijke observaties. Het korte nawoord geeft informatie over de organisatie die door Prabhava Dharma zenji is opgericht. Ook een literatuurlijst en een notenapparaat zijn opgenomen. Het omslag in warm geelrode tinten, van de hand van Marja Timmer, toont een in meditatie verzonken mens. Ingekeerd in stilte.

Dharma Mani Jishin osho

Schoolkinderen bezoeken Noorder Poort

Zen ontdekken tussen bami en chococomel

Omdat hun vakantieprogramma het thema 'Oosterse dagen' had, bezochten in augustus veertig Wapserveense schoolkinderen tussen 4 en 12 jaar de Noorder Poort. Lekkere hapjes en eten met stokjes hoorden ook bij de kennismaking met zen.

Nadat de kinderen in twee groepen verdeeld waren, begon voor de eerste groep de introductie in de zendo, waar Jiun roshi ze op speelse wijze de verschillende meditatievormen toonde: buigen, reciteren en zitten in stilte. Met open mond luisterden de kinderen naar de voorgezongen mantra. En hoewel ze verlegen waren, zongen ze ook mee. 'Kunnen jullie allemaal tot tien tellen?' vroeg Jiun roshi daarna. 'Probeer je maar eens helemaal te concentreren op je ademhaling en tel elke uitademing. We gaan tot tien!' Alle kinderen probeerden een goede houding te vinden terwijl ze glimlachjes en bliken wisselden, en het werd echt stil.

Grijpen naar de sterren

Na chocolademelk en koekjes deed Modena in de woonkamer ondertussen met de andere groep kinderen T'ai chi oefeningen onder begeleiding van rustige muziek. Ze deden haar allemaal na bij iedere oefening die ze voordeed. 'Strek je maar helemaal uit en stel je voor dat je met je handen naar de sterren grijpt,' zei ze. En: 'Scheep met beweging naar beneden heel lekker fris water op.' De jonge buigzame lichamen gingen moeiteloos mee met haar bewegingen. Nadat beide groepen in de zendo en in de woonkamer waren geweest, gingen ze gezamenlijk boekenleggers maken. Ze kleurden en tekenden Chinese karakters.



Kalligraferen tijdens de woestijnretraite, Damma Dena, Joshua Tree, 1985 (foto uit boek 'Boeddha ben je zelf').

Zoals Prabhava Dharma zenji kalligrafeerde, zo gaven ook de kinderen, onbevangen maar geconcentreerd, hun tekens op unieke wijze vorm.



Kalligraferen tijdens schoolbezoek, kinderen tekenen karakters op boekenleggers, Noorder Poort 2007.

Eten met stokjes

En toen klonk de gong voor het middageten al. De kinderen werden verwend met bami, en geheel op oosterse wijze at iedereen met stokjes. Na de lunch vertrokken ze, en de stilte keerde terug in de Noorder Poort. Met hun vrolijke en uitbundige aanwezigheid hadden de kinderen een levendige energie in het centrum gebracht. Het was een mooie dag in oosterse sfeer geweest.

Jeroen Veenenbos